

Bastur och grillar - ett framgångsrecept

Timo Andersson är skogsägaren med passion för träförädling. I jämtländska Fåker tillverkar han allt från bastutunnor till norska grillar.

Text och foto: Lena Hedman

Inne i Timo Anderssons snickeri doftar det av olika träslag. Hyvlar och andra maskiner blänker när solen letar sig in genom de trädammiga fönstren. Timo är skogsägaren och mjölkbonden som blev finnickare.

– Jag har träförädling i blodet. Min far arbetade som hyvlar vid ett finskt sågverk, berättar Timo som kom till Sverige som krigsbarn.

Redan som sjuåring fanns Timo med på Älsta sågverk som hans pappa och farbror byggde upp 1928.

– Det var inte barnarbete, jag tjatade mig till att få jobba där. Jag var med och flottade virke in till sågen.

NÄR SÅGEN bytte ägare fick Timo överta hyvel och klyv mot att han rev det gamla huset. Under några år tog han på sig legohyvlning, men numera används maskinerna bara för egen del.

– Jag köper furu och gran från sågverken, och ska nu sätta in en egen såg för att ta hand om unika träslag. Det är rönn, asp och al som det går att göra vackra paneler av.

Timo är ordförande i Sveriges Småågarers Riksförbund och tror på en framtid för små sågar som arbetar med ett specialsortiment.

– Det är ingen mening att såga två-tum-fyra av furu, det köper folk billigt på andra ställen, säger han.

TIMO BÖRJADE göra bastutunnor för tio år sedan, men nu har marknaden översvämmats

av billiga tunnor. Timo tror att en del säljs av hobbytillverkare som kan ha låga priser. En ny produkt från snickeriet i Fåker blev i stället bastutunnor. Den runda formen kring lavarna ger en skön gemenskap.

– Bastun är bara fem kvadrat, men allt får plats. Så sparar man in yta, alla hörn försvinner, säger Timo som driver verksamheten i företaget Quan.

FRÅN BARNEN får Timo uppslag till nya produkter.

– Dottern som bor i Göteborg berättade att engångsgrillar av aluminium ska förbjudas i Norge. Jag har tagit fram en trälåda med träplugg och draghåll. Den är fylld med kol och spån och det blir inget avfall kvar – allt brinner upp, säger Timo som säljer grillarna till grannlandet.

I samma anda gör han vedkorgar av tunna träbitar som lätt monteras ihop och kan eldas upp. Ett alternativ i stället för att sälja ved i papplådor.

Timo visar också en ”kaffeklamp” som tillverkas av restvirke. Den består av träpanel i en kloss med spån inuti. Färdig att sätta kaffepannan på!

– Den brinner en halvtimme och sen är det bara att grilla korv på resten, säger Timo.

DET GÄLLER att marknadsföra sig mot rätt målgrupp. Han visade kaffeklampen på en skogsmässa, men då sa skogsägarna att ”det där kan vi fixa själva”. Kaffeklampen passar för turistbranschen och är en rolig present.

Timo gör också trähandtag

Nu ska kaminen sättas in. Det tar cirka en månad att göra en bastutunna för Timo.

för mjölkförpackningar, presentlådor, ramar och tar emot beställningar på lister och fönster. När Lantbrukarnas riksförbund ville ha ett hus för utställningar som fick plats i bagaget på en bil fixade Timo en hoppfällbar monter. När centerpartiet beställde en broschyrhylla till sin valstuga gjorde han en hylla som såg ut som en båt – eftersom det handlade om röstfiske.

Den största beställningen hittills är ett bullerplank.

LJUSET I snickeriet faller på en bred furuplanka. Tjock, massiv och med en vacker ådring. Av liknande plankor har Timo gjort skyltar och fräst ur för texten. Den påhittiga träförädlaren har många idéer.

– Jag tar en dag i sänder, och hoppas att någon vill fortsätta här. Mina barn har just nu fullt upp med annan verksamhet.

Han är en god inspiratör och när LRF har seminarium om hur skogsägare kan förädla sin skog så håller de till vid snickeriet. Timo avslutar sin visning med att peka på de gamla rotknäna vid innertaket och visa en planka där trämyror gjort ett vackert mönster.

– Ta tillvara på det som finns i naturen. Sälj gärna produkter med historia – kanske en fin panel tillverkad av en tall från platsen där du sköt storoxen.

Kaffeklampen är gjord av restvirke.

En rejäl 16 tums plankan kan bli en fin skylt.

– Man blir inte rik på att äga skog, men på att förädla. Våra seminarier handlar om allt från specialsортiment till prissättning och marknadsföring. Vi hoppas att fler kvinnor ska bli intresserade av träförädling, säger Ann Larsson på LRF.

De 7 bästa tipsen för förädling

Från seminariet och deltagare i "Tjäna flis på träförädling" kommer dessa tips:

- 1.** Försök att hitta unika produkter och arbeta med specialsортiment.
- 2.** Satsa även på andra träslag än gran och tall. Lärkträ är miljövänligt trallvirke och senvuxen björk är användbar.
- 3.** Hitta rätt målgrupp och se vad som efterfrågas. Normmännen vill till exempel köpa brasved.
- 4.** Gå en kurs och lär dig något nytt. I Jämtland har www.jilu.se timringskurser. Dagens timringsföretag är överhopade av beställningar.
- 5.** Jobba i nätverk med olika kompetenser. Det kan vara ägare av småsågar, arkitekter och konstnärer.
- 6.** Sälj via internet och gör en snygg hemsida med bra bilder på dina produkter. Träförägare samlas på www.tratorget.se som drivs av Småsågarnas Riksförbund i samarbete med LRF och med stöd från EU.
- 7.** Marknadsföring behöver inte vara dyr. Ställ dina timmerhus på platser där folk rör sig. Samarbeta med kaféer och restauranger som visar dina möbler och andra produkter. Skicka ut pressmaterial.

Företagarnas bästa idéer ▶

M

När LRF hade seminarium om träförädling delade jämtländska företagare med sig av bra idéer.

Magnus Grinde och Peter Friedrich, Furugården i Sveg:

– Senväxt björk kan bli marmorerad med hjälp av värme och fukt, men det gäller att stoppa processen i tid. Det ser ut som masurbjörk! Vi använder också torkat ändrä av contorta, och stavarna sätts ihop till skärbrädor, bord och lampor.

Sammansatt ändrä ger ett vackert mönster.

Leif Eriksson, Snickarglädjen i Månsåsen:

– Mitt bästa råd är att arbeta i nätverk, då går det att ta större beställningar. Nu jobbar jag tillsammans med en konstnär och gör träfigurer som ska stå i Åres skidbackar. Figureerna tillverkas i kärnfuru som håller bra. Jag tillverkar också möbler.

En älgstol tillverkad av Leif Eriksson.

Sten Eriksson, Jaera snickeri & Design i Störåsen:

– Det viktigaste är att hitta sin egen produkt och inte plagiera andra. Det leder bara till att vi konkurrerar ut varandra. Jag har arbetat inom sågverk och hyvleri, och jobbar nu på beställning och gör bland annat staket, möbler och bastuflottar.

ATL RADISAR

När du behöver en motorsåg...

...hitta den på www.atl.nu/radisar

På www.atl.nu/radisar hittar du entreprenadmaskiner, traktorer, skogsmaskiner, gårdar, djur och mycket mer. Du hittar det du är intresserad av att köpa och lite till!

På www.atl.nu/radisar annonserar både privatpersoner och handlare. **Lägger du till tidningen ATL så når du nästan alla!**

Gå in på www.atl.nu/radisar och sätt in din annons. Eller ring vår annonsavdelning 040-601 64 02